

Nutsschool M.M. Boldingh

Protocol Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Meldcode met afwegingskader

Stappenplan Nutsschool M.M. Boldingh voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Laatst bijgewerkt op: 19 juni 2019

Door: Chris Rademakers (vertrouwenspersoon en aandachtfunctionaris) en Elly Birza-Peereboom Voller (intern begeleider en aandachtfunctionaris)

Inhoudsopgave

Voorwoord	blz. 4
1. De Meldcode	blz. 5
1.1. Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?	
1.2. Situaties van onveiligheid	
1.2.1. Acute onveiligheid	
1.2.2. Structurele onveiligheid	
1.2.3. Disclosure	
1.3. Afwegingsvragen	
2. Overzicht wettelijk verplichte stappen	blz. 7
3. Route bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling	blz. 9
3.1. Stap 1: In kaart brengen van signalen	
3.2. Stap 2: Collegiale consultatie	
3.3. Stap 3: Gesprek met ouder(s) en kind	
3.4. Stap 4: Wegen van geweld en/of kindermishandeling	
3.4.1. Vijf afwegingsvragen	
3.5. Stap 5: Beslissen met Veilig Thuis	
4. Wettelijke verplichtingen	blz. 16
4.1. Verantwoordelijkheid	
4.2. Vertrouwelijke informatie	
4.3. Documenteren	
4.4. Instructie gebruik Kindcheck	
4.5. Deskundigheid eengerelateerd geweld/meisjesbesnijdenis	
4.6. Verwijsindex risicojongeren	
5. Participatie van kinderen	blz. 22

Bijlage 1: Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure	blz. 24
Bijlage 2: Verantwoordelijkheden van Nutsschool M.M. Boldingh	blz. 27
Bijlage 3: Signalenlijst kindermishandeling 4- tot 12-jarigen	blz. 30
Bijlage 4: LIRIK (Licht instrument risicotaxatie kindveiligheid)	blz. 33
Bijlage 5: Checklist signalen	blz. 40
Bijlage 6: Een 'lastig' gesprek	blz. 47
Bijlage 7: Verwijsindex risicojongeren	blz. 48
Bijlage 8: Sociale kaart	blz. 49
Bijlage 9: Belangrijke websites	blz. 52

Voorwoord

Sinds 1 juli 2013 zijn professionals in onder andere het onderwijs verplicht volgens de Wet verplichte Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling om de Meldcode te gebruiken bij vermoedens van geweld in huiselijke kring. Dit besluit verplicht organisaties om een Meldcode vast te stellen en het gebruik ervan te bevorderen. In het kader van kwaliteitszorg wordt de plicht opgelegd om een Meldcode te hanteren voor huiselijk geweld en kindermishandeling, daaronder ook begrepen seksueel geweld, vrouwelijke genitale verminking (meisjesbesnijdenis) en eengerelateerd geweld. De verplichting geldt voor organisaties en zelfstandige beroepskrachten in het onderwijs, de gezondheidszorg, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning en jeugdzorg. Het kunnen signaleren van kindermishandeling is een belangrijke competentie waarover iedere beroepskracht, die met kinderen werkt, dient te beschikken. De Wet verplichte Meldcode zegt niet alleen dat er in een organisatie een Meldcode aanwezig moet zijn, maar ook dat de organisatie de kennis over en het gebruik van de Meldcode binnen de organisatie moet bevorderen.

De Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling voor het onderwijs is gebaseerd op het basismodel Meldcode: Stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit basismodel is ontwikkeld door het ministerie Volksgezondheid, Welzijn en Sport en bedoeld voor alle sectoren waar vanuit professioneel oogpunt met kinderen wordt gewerkt. Vanaf januari 2019 moeten organisaties met de verbeterde Meldcode en het afwegingskader werken. De verbeterde Meldcode is tot stand gekomen om situaties van onveiligheid beter en eerder in beeld te krijgen. In de Meldcode is in stap 4 en 5 een *afwegingskader* opgenomen. Het afwegingskader bestaat uit vijf vragen. In de verbeterde Meldcode is ook de *participatie van kinderen* opgenomen. Het gaat hierbij om negen *actiepunten*, en in stap 3 is het gesprek met het kind toegevoegd.

Deze Meldcode is speciaal toegeschreven naar het basisonderwijs, in deze de Boldingh, en is bedoeld voor iedereen die werkzaam is binnen deze branche. De Meldcode geeft via een stappenplan aan hoe te handelen wanneer er signalen zijn, die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling. Elke stap wordt afzonderlijk uitgebreid toegelicht.

In deze handleiding worden het doel en de functies van de Meldcode besproken. Ook wordt aandacht besteed aan de verschillende vormen van kindermishandeling. Daarnaast worden handvatten gegeven voor gesprekken met ouders en kinderen. In de bijlagen zijn lijsten opgenomen met signalen, die kunnen duiden op kindermishandeling en adressen en websites van organisaties en instanties. Aanbevolen wordt deze handleiding goed door te lezen voordat de Meldcode wordt gebruikt.

1. De Meldcode

De Meldcode is gebaseerd op drie pijlers: *Meldnormen*, *Situaties van Onveiligheid* en de *Afwegingsvragen*.

1.1. Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?

Beroepskrachten *moeten* een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

1. In **alle** gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure.
2. In alle **andere** gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
3. Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

1.2. Situaties van onveiligheid

In het afwegingskader zijn er situaties vastgelegd waarin de beroepskracht **altijd** moet melden bij Veilig Thuis. Dit zijn situaties waarbij er sprake is van:

- Acute onveiligheid
- Structurele onveiligheid
- Disclosure (d.w.z. kind/volwassene geeft zelf aan slachtoffer te zijn van mishandeling /verwaarlozing)

1.2.1. Acute onveiligheid

Een zorgvrager die in direct fysiek gevaar is, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de **afwezigheid** van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen of juist nalaten van toedienen van medicijnen.

1.2.2. Structurele onveiligheid

Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of geweld. Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst.

1.2.3. Disclosure

Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen bij huiselijk geweld of kindermishandeling of zich uiten bij een beroepskracht zonder hulp te vragen. Deze slachtoffers dienen ook bij Veilig Thuis gemeld te worden. Dit noemen we *disclosure* oftewel: onthulling. Wanneer een kind of volwassene uit zichzelf praat over mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. De drie meldnormen zijn te vertalen in vijf afwegingsvragen die u in stap 4 stelt.

Voorbeelden van acute, structurele onveiligheid en disclosure voor deze beroepspraktijk zijn te vinden in de bijlage(n).

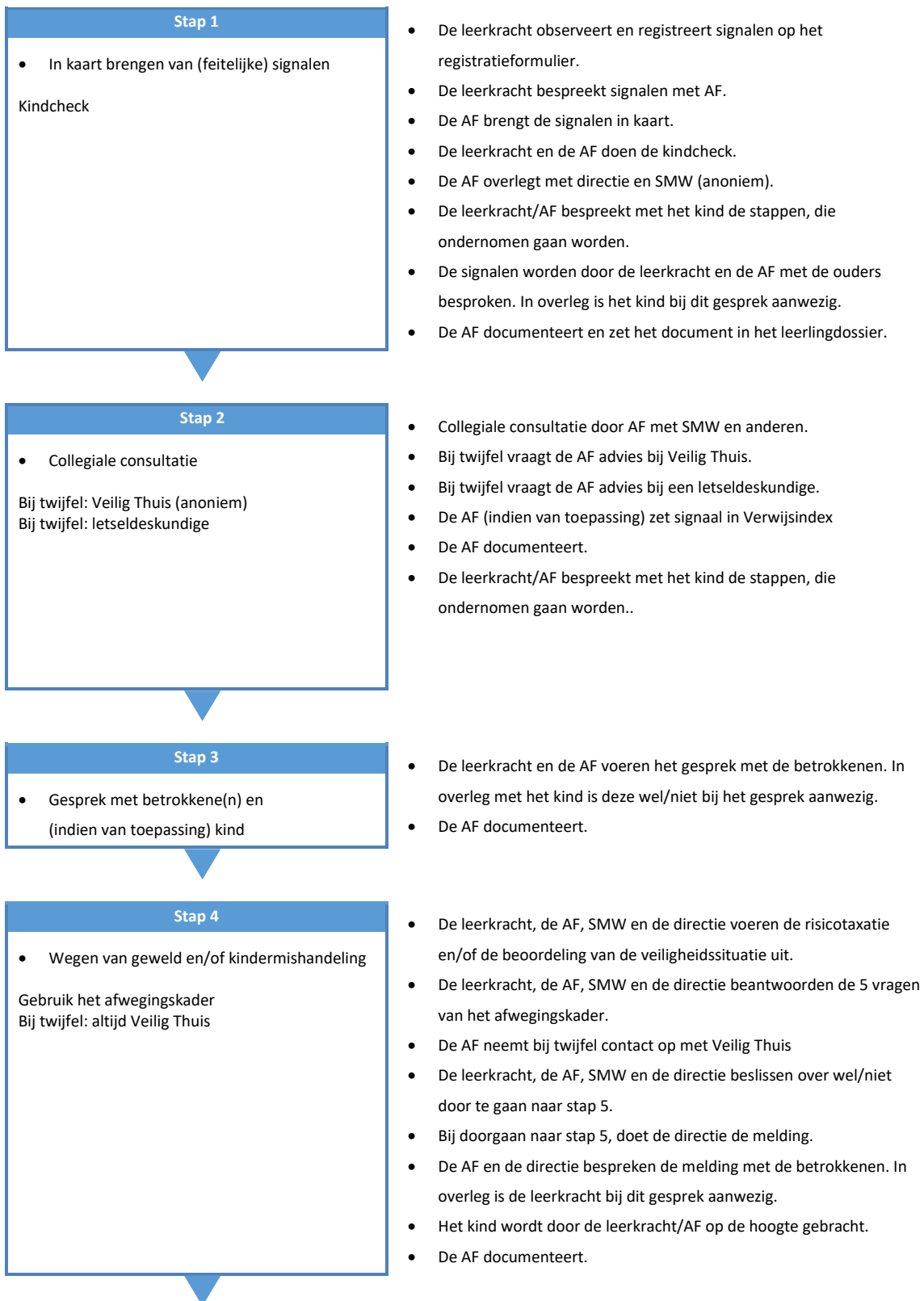
1.3. Afwegingsvragen

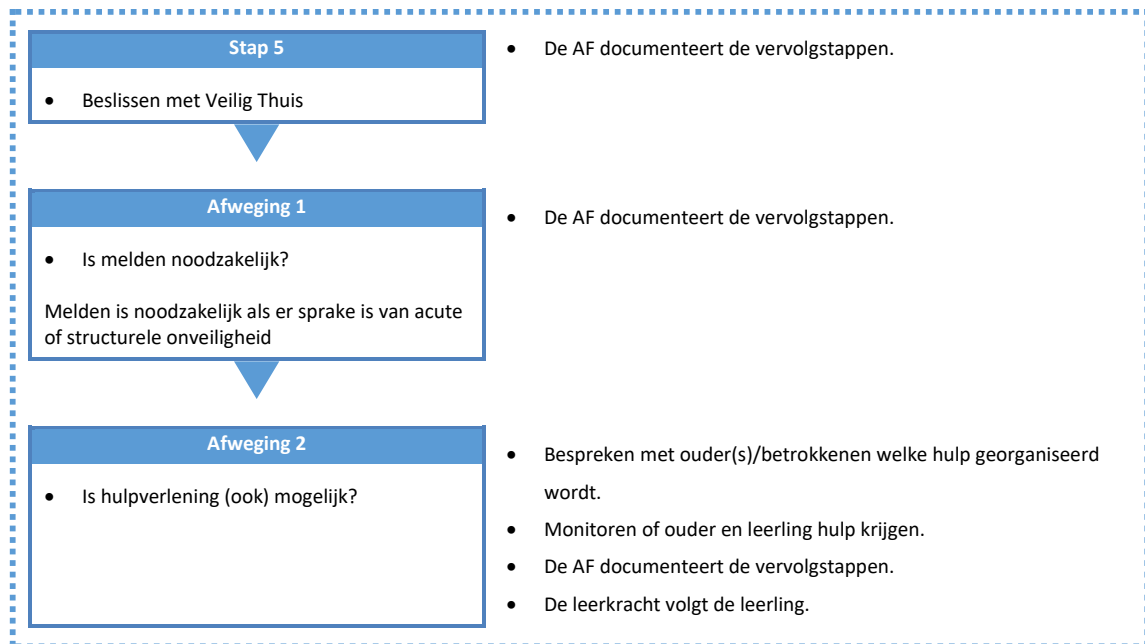
Het *afwegingskader* (toe te passen in stap 4), bevat de vijf *afwegingsvragen* waarmee beroepskrachten bij de twee beslissingen, die in stap 5 van de meldcode moeten worden genomen, worden ondersteund.

In situaties van onveiligheid wordt Meldcode versneld doorlopen.

2. Overzicht wettelijk verplichte stappen: bij situaties van directe onveiligheid worden de stappen versneld doorgenomen.

3. Route bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Figuur 2: Nieuwe situatie: Meldcode met afwegingskader

De Meldcode in relatie tot het beroepsgeheim en het meldrecht kindermishandeling en huiselijk geweld. Zie bijlage 2 voor de verantwoordelijkheden van Nutsschool M.M. Boldingh.

Het wettelijk meldrecht voor huiselijk geweld en kindermishandeling biedt alle medewerkers van Nutsschool M.M. Boldingh met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht, het recht om een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld te melden, ook als zij daarvoor geen toestemming hebben van de leerling/ouders (zie het hoofdstuk: Wettelijke verplichtingen op blz. 16).

Dit wettelijk meldrecht maakt mogelijk een inbreuk op het beroepsgeheim van medewerkers van Nutsschool M.M. Boldingh.

De stappen van de Meldcode beschrijven hoe een medewerker met een geheimhoudingsplicht op een zorgvuldige wijze omgaat met dit meldrecht.

3.1. Stap 1: In kaart brengen van signalen (zie bijlagen 4, 5 en registratieformulier)

- De leerkracht observeert en registreert signalen op het registratieformulier (zie borgingsdocumenten op de server).
- bespreekt de signalen met de aandachtsfunctionaris (AF).
- De aandachtsfunctionaris brengt de signalen in kaart.
- Gebruik de signalenlijst kindermishandeling 4- tot 12-jarigen (zie bijlage 3).
- De leerkracht en de aandachtsfunctionaris doen de kindcheck: inventariseren of er meerdere kinderen in het gezin aanwezig zijn (zie paragraaf 4.4).
- De leerkracht en de aandachtsfunctionaris bespreken met het kind de stappen, die ondernomen gaan worden.
- De signalen worden door de leerkracht en de AF met de ouders besproken. In overleg is het kind bij dit gesprek aanwezig.
- Bij signalen/vermoedens van eengerelateerd geweld wordt expertise van Veilig Thuis ingeschakeld.

- De aandachtsfunctionaris documenteert in het leerlingdossier. Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart. Ook de contacten over de signalen worden vastgelegd, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen. Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk. Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht. Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd. Leg diagnoses alleen vast als deze zijn gesteld door een bevoegde beroepskracht.

Signalen van geweld door een beroepskracht in een onderwijsrelatie

Gaan de signalen over mogelijk geweld gepleegd door een medewerker ten opzichte van een leerling, meld de signalen dan bij de directie, conform de interne richtlijnen. In dat geval is dit stappenplan *niet* van toepassing.

Signalen van geweld tussen leerlingen

Signalen over mogelijk geweld gepleegd tussen leerlingen op school, vallen niet onder het stappenplan van de Meldcode. Uw signalen meldt u bij de directie. De directie draagt zorg voor melding aan de Inspectie of de andere toezichthouder.

3.2. Stap 2: Collegiale consultatie

- Collegiale consultatie over de in kaart gebrachte signalen door de aandachtsfunctionaris met schoolmaatschappelijk werk en anderen.
- Bij twijfel wordt door de aandachtsfunctionaris altijd advies gevraagd bij Veilig Thuis. Dit kan op basis van anonieme kind-gegevens.
- Bij twijfel vraagt de aandachtsfunctionaris advies bij een letselsdeskundige.
- Zo nodig zet de aandachtsfunctionaris een signaal in de Verwijsindex. Aan ouders melden.
- Is er binnen Nutsschool M.M. Boldingh onvoldoende kennis aanwezig over de aanpak van specifieke vormen van geweld/misbruik/verwaarlozing, zoals eerdergerelateerd geweld, huwelijksdwang, seksueel misbruik en vrouwelijke genitale verminking, wordt *altijd* advies aan Veilig Thuis gevraagd over de vervolgstappen. Dit advies is ook van belang om mogelijke veiligheidsrisico's van eventuele vervolgstappen zorgvuldig te kunnen afwegen.
- De aandachtsfunctionaris documenteert in het leerlingdossier.
- De leerkracht/aandachtsfunctionaris bespreekt met het kind de stappen, die ondernomen gaan worden. .

Veilig Thuis

Bij iedere stap van de Meldcode geldt dat er altijd contact kan worden opgenomen met Veilig Thuis, het advies en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. Bij Veilig Thuis is veel kennis aanwezig over mogelijke signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. De medewerkers kunnen ook adviseren over de te zetten stappen en over het voeren van gesprekken met leerlingen over de signalen. Als een beroepskracht advies vraagt aan Veilig Thuis, zet Veilig Thuis zelf geen stappen in de richting van een leerling of die van anderen. Het advies is dus uitsluitend gericht tot de adviesvrager.

NB: Adviesgesprekken vinden plaats op basis van anonieme cliëntgegevens, voor een adviesgesprek heeft u uw beroepsgeheim dus niet te verbreken. Wel kunnen, met instemming van de adviesvrager, de contactgegevens van de adviesvrager worden vastgelegd, vooral ook met het oog op een eventueel vervolgadvis over dezelfde casus.

Bij specifieke vormen van geweld advies over (de risico's van) vervolgstappen

Specifieke vormen van geweld vragen soms om een andere aanpak en om een andere (volgorde van) stappen. Vooral als er binnen Nutsschool M.M. Boldingh onvoldoende expertise is op dit terrein, is het van belang dat bij deze vormen van geweld altijd eerst advies wordt gevraagd aan Veilig Thuis over de aanpak en over de mogelijke risico's van vervolgstappen, voordat vervolgstappen worden gezet.

3.3. Stap 3: Gesprek met ouder(s) en kind

- Ondersteuning bij de voorbereiding of het voeren van het gesprek met de ouder(s) gaan in overleg met de aandachtsfunctionaris. Zo nodig kan Veilig Thuis om advies worden gevraagd.
- De leerkracht en de aandachtsfunctionaris gaan samen met ouders/betrokkenen in gesprek. In overleg met het kind is deze wel/niet bij het gesprek aanwezig.
 - Leg de ouder(s) het doel van het gesprek uit.
 - Beschrijf de feiten die je hebt vastgesteld en de waarnemingen die je hebt gedaan.
 - Nodig de ouder(s) uit om een reactie hierop te geven.
 - Kom pas na deze reactie zo nodig met een interpretatie van hetgeen je hebt gezien, gehoord en waargenomen. Het doen van een melding zonder dat de signalen zijn besproken met de ouder(s), is alleen mogelijk als er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid van de leerling, die van jou zelf, of die van een ander in het geding is, of zou kunnen zijn en/of je goede redenen hebt om te veronderstellen dat de ouder(s) door dit gesprek het contact met jou zal verbreken en dat de leerling daardoor niet voldoende meer kan worden beschermd tegen het mogelijk geweld.
- Het kind wordt door de leerkracht/aandachtsfunctionaris altijd op de hoogte gehouden van de te nemen stappen.
- Soms zal het vermoeden door het gesprek worden weggenomen. Dan zijn vervolgstappen niet nodig.
- Worden de zorgen over de signalen niet weggenomen door het gesprek, dan moeten er vervolgstappen worden genomen.
- Dit gesprek wordt schriftelijk vastgelegd. School en ouder(s) ondertekenen het oudergespreksformulier.
- Het ondertekende gespreksformulier wordt in het leerlingdossier bewaard.

Melding in de Verwijsindex risicojongeren

Overweeg bij het zetten van stap 3 of het noodzakelijk is om, gelet op de bedreiging van de ontwikkeling van de jeugdige(n), ook een melding te doen in de Verwijsindex risicojongeren (zie bijlage 6). Een melding in de Verwijsindex is bedoeld om medewerkers en beroepskrachten die betrokken zijn bij 'risicojongeren' bij elkaar te brengen zodat ze hun interventies op elkaar af kunnen stemmen en niet langs elkaar heen werken. Een melding in de Verwijsindex is *geen* alternatief voor het doen van een melding van kindermishandeling bij Veilig Thuis. Ga daarom, ook als u besluit tot een melding in de Verwijsindex, door met stap 4 en 5 van de Meldcode als uw vermoeden van kindermishandeling door het gesprek met de ouders en/of de leerling niet zijn weggenomen.

Geen gesprek met de ouder(s)

In de instructie bij deze stap wordt aangegeven in welke gevallen er kan worden afgezien van een gesprek met de ouder(s). Het gaat om uitzonderlijke situaties waarin er concrete aanwijzingen zijn dat door het voeren van het gesprek de veiligheid van de leerling in het geding zou kunnen komen. Zo is het denkbaar dat school besluit om het vermoeden van specifieke vormen van geweld/misbruik/verwaarlozing, nog niet met de ouder(s) te bespreken omdat hij het risico aanwezig acht dat de ouder(s) zich, na dit gesprek, op de leerling zal afreageren.

Ook kan worden afgezien van een gesprek als er goede redenen zijn om aan te nemen dat de ouder(s) daardoor het vertrouwen kwijt raakt in de medewerker en de contacten met de medewerker zal verbreken wat tot gevolg heeft dat de leerling uit het zicht raakt. Bij een besluit om geen contact te leggen met de ouder(s) in verband met een mogelijke vertrouwensbreuk dient te worden bedacht dat precies door dit besluit ook weer een risico ontstaat op een vertrouwensbreuk, namelijk op het moment dat de ouder(s) ontdekt dat de medewerker zonder zijn medeweten een melding over zijn kind(eren) heeft gedaan.

Gesprek met kinderen

Ook als de leerling nog jong is, is het van belang dat de medewerker het gesprek met hem aangaat, tenzij dat vanwege zijn jeugdige leeftijd echt niet mogelijk of te belastend voor hem is. De leerkracht/aandachtsfunctionaris beoordeelt zelf of een gesprek zinvol en mogelijk is, zo nodig in overleg met een collega of met Veilig Thuis en stelt de leerling altijd op de hoogte van de vervolgstappen.

NB: Het kan van belang zijn om de leerling even alleen te spreken, zonder dat zijn ouders daarbij aanwezig zijn zodat de leerling zich vrij kan uiten. De medewerker hanteert hiervoor de regels die in het onderwijs van toepassing zijn. Zo zal een leerkracht doorgaans zonder veel omhaal gewoon een gesprek met een van zijn leerlingen kunnen aanknopen. Als uitgangspunt geldt dat de ouders hierover vooraf behoren te worden geïnformeerd. Maar in verband met de veiligheid van de leerling, van de medewerker, of die van anderen, kan een

medewerker, bij wijze van uitzondering, besluiten om toch een eerste gesprek met de leerling te voeren zonder dat de ouders hierover van te voren worden geïnformeerd. De redenen voor dit besluit dienen zorgvuldig vastgelegd te worden in het leerlingdossier.

3.4. Stap 4: Wegen van geweld en/of kindermishandeling

- De leerkracht, de aandachtsfunctionaris, schoolmaatschappelijk werk en de directie voeren de risicotaxatie en/of de beoordeling van de veiligheidssituatie uit.
- Bij twijfel wordt altijd advies gevraagd bij Veilig Thuis.
- De leerkracht, de aandachtsfunctionaris, schoolmaatschappelijk werk en de directie beantwoorden de 5 vragen van het afwegingskader.
- De aandachtsfunctionaris neemt bij twijfel contact op met Veilig Thuis. De medewerkers van Veilig Thuis bieden ondersteuning bij het wegen van het geweld en van de risico's op schade en zij kunnen adviseren over vervolgstappen.
- De leerkracht, de aandachtsfunctionaris, schoolmaatschappelijk werk en de directie beslissen over wel/niet door te gaan naar stap 5. Het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling wordt ingeschat, evenals de aard en de ernst van dit geweld, hierbij wordt gebruik gemaakt van de vijf afwegingsvragen. Daarnaast kan gebruik worden gemaakt van de LIRIK (zie bijlage 4).
- Als er besloten is om naar stap 5 te gaan, doet de directie de melding bij Veilig Thuis.
- Als aan de hand van de afwegingsvragen besloten is om naar stap 5 te gaan, wordt het gesprek met de betrokkenen voorbereid.
- De aandachtsfunctionaris en de directie bespreken de melding met de betrokkenen. In overleg is de leerkracht bij dit gesprek aanwezig. Tijdens dit gesprek wordt vermeld dat er een registratie bij Veilig Thuis zal plaatsvinden.
- Het kind wordt door de leerkracht/aandachtsfunctionaris op de hoogte gebracht.
- De aandachtsfunctionaris documenteert in het leerlingdossier.

3.4.1. Vijf afwegingsvragen

Meldnorm 1	1	Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling? Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier. Ja: Ga verder met afweging 2.
	2	Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid? Nee: Ga verder met afweging 3. Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.
Meldnormen 2 en 3	3	Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Ga verder met afweging 4.
	4	Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.
	5	Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.

3.5. Stap 5: Beslissen met Veilig Thuis:

- Afweging 1: Is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk?
Meent school dat de leerling niet voldoende kan worden beschermd tegen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling, wordt een melding bij Veilig Thuis gedaan zodat de signalen nader kunnen worden onderzocht en acties in gang kunnen worden gezet die de leerling en de gezinsleden voldoende beschermen.
- Afweging 2: Is hulp inzetten/organiseren (ook) mogelijk?
Meent school dat de leerling voldoende kan worden beschermd tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling, dan wordt de benodigde hulp georganiseerd of aangeboden. De effecten van deze hulp worden gevolgd. Er wordt alsnog een melding gedaan als het geweld niet blijkt te stoppen of opnieuw voorkomt.

De bedoeling is dat situaties van acute en structurele onveiligheid huiselijk geweld en/of kindermishandeling altijd worden gemeld, ook wanneer professionals mogelijkheden zien tot het zelf bieden of organiseren van hulp. Deze twee beslissingen moeten beiden genomen worden.

De melder neemt bij een melding samen met Veilig Thuis de laatste drie vragen van het afwegingskader door. De aandachtsfunctionaris, de leerkracht, schoolmaatschappelijk werk en de directie bereiden de antwoorden op deze drie vragen voor.

Een handige link voor de digitale versie van de Meldcode specifiek voor leerkrachten die werkzaam zijn in de Haagse regio:

<http://www.Meldcodehaagseregio.nl/beroepsgroepen/basisonderwijs/leerkracht/Meldcode/it-em34>

- De aandachtsfunctionaris documenteert in het leerlingdossier.

4. Wettelijke verplichtingen

4.1. Verantwoordelijkheid

In de Meldcode worden de stappen door de aandachtsfunctionaris in samenwerking met de leerkracht, schoolmaatschappelijk werk en de directie doorlopen. Eindverantwoordelijk voor het nemen van de beslissing om wel of niet te melden gaat in overleg met bovenstaande betrokkenen.

4.2. Vertrouwelijke informatie

Hier wordt achtergrondinformatie gegeven, met name over het beroepsgeheim, het wettelijk meldrecht en de verhouding tussen het beroepsgeheim, het wettelijk meldrecht en de Meldcode.

4.2.1. Algemene zwijgplicht

Iedere medewerker van Nutsschool M.M. Boldingh heeft een beroepsgeheim. Deze zwijgplicht, zoals het beroepsgeheim ook wel wordt genoemd, verplicht de beroepskracht om, kort gezegd, geen informatie over leerlingen aan derden te verstrekken, tenzij de ouder(s) hem daarvoor toestemming heeft gegeven. Doel van het beroepsgeheim is de drempel voor de toegang tot de hulpverlening zo laag mogelijk te maken en de leerling het vertrouwen te geven dat hij vrijuit kan spreken. De zwijgplicht geldt bijvoorbeeld voor de leerkrachten, de Intern Begeleider, de School Maatschappelijk Werker, enz.

De hierboven beschreven algemene zwijgplicht is niet specifiek opgenomen in een bepaalde wet, maar wordt afgeleid uit de privacybepalingen uit het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (artikel 8), uit de Grondwet (artikel 10) en de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp). Deze bepalingen worden nog eens ondersteund door artikel 272 Wetboek van Strafrecht dat een verbod bevat op het verbreken van geheimen die aan de beroepskracht zijn toevertrouwd.

4.2.2. Paradox van de geheimhoudingsplicht

Er doet zich bij de omgang met de zwijgplicht een zekere paradox voor. De zwijgplicht is hét instrument bij uitstek om ervoor te zorgen dat kinderen naar de medewerkers van Nutsschool M.M. Boldingh toe komen en ook bereid zijn om open over hun zorgen te spreken. Ze mogen er immers op vertrouwen dat hun verhaal niet zomaar elders terecht komt. Maar een te rigide omgang met het beroepsgeheim kan tot gevolg hebben dat een leerling die dringend hulp nodig heeft juist niet geholpen wordt, omdat de beroepskracht meent dat hij vanwege zijn beroepsgeheim niet mag ingrijpen.

Al met al, is de omgang met het beroepsgeheim een vorm van evenwichtskunst: geheimhouding waar mogelijk, zorgvuldige doorbreking van de zwijgplicht waar nodig. Het basismodel Meldcode wil daarin een handreiking bieden voor zover het gaat om signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling.

4.2.3. Vragen van toestemming

Bij het verstrekken van gegevens van een leerling aan een ander, dus ook bij het doen van een melding aan Veilig Thuis, geldt als hoofdregel dat de medewerker zich inspant om toestemming voor zijn melding te krijgen van de ouder(s) van de leerling. Geeft de ouder(s) zijn toestemming, dan kan een melding worden gedaan. Weigert de ouder(s) ondanks de inspanning van de medewerker zijn toestemming, dan houdt het *niet* op maar maakt de medewerker een *nieuwe afweging*, zie daarover het kopje: 'conflict van plichten'.

4.2.4. Conflict van plichten

Zo oud als de zwijgplicht, is ook de notie, dat een medewerker door zijn beroepsgeheim in de knel kan komen. Er kunnen zich situaties voordoen waarin de medewerker alleen door te spreken zijn leerling kan helpen, terwijl hij voor dit spreken geen toestemming krijgt. Er kan in dat geval sprake zijn van een *conflict van plichten*. De plicht om te zwijgen vanwege het beroepsgeheim botst met de plicht om de leerling te helpen juist door met een ander over hem te spreken. Het gaat dan altijd om een leerling die zich in een ernstige situatie bevindt en die alleen kan worden geholpen door een ander bij de aanpak te betrekken.

In de (tucht)rechtspraak wordt in geval van een conflict van plichten erkent dat een medewerker ook zonder toestemming van de leerling over hem mag spreken. Uiteraard moet een dergelijk besluit om de zwijgplicht te doorbreken zorgvuldig worden genomen. Beantwoording van de volgende vijf vragen leidt doorgaans tot een zorgvuldige besluitvorming:

- Kan ik door te spreken *zwaarwegende belangen van mijn leerling behartigen*?
- Is er een *andere mogelijkheid* om ditzelfde doel te bereiken zonder dat ik mijn beroepsgeheim hoeft te verbreken?
- Waarom is het niet mogelijk om *toestemming van de leerling* te vragen of te krijgen voor het bespreken van zijn situatie met iemand die hem kan helpen?
- Zijn de *belangen van het kind* dat ik wil dienen met mijn spreken zo zwaar dat deze naar mijn oordeel opwegen tegen de belangen die het kind heeft bij mijn zwijgen?
- Als ik besluit om te spreken, *aan wie moet ik dan welke informatie* verstrekken, zodat het geweld of de mishandeling effectief kan worden aangepakt?

4.2.5. Positie van de leerling

Bij het besluit om de geheimhouding te doorbreken, speelt de *positie van de leerling* een belangrijke rol. Bij leerlingen die zich in een afhankelijke positie bevinden waardoor ze minder goed in staat zijn zelf op te treden tegen mishandeling of geweld, zal een medewerker eerder dan 'gemiddeld' kunnen besluiten dat hij zijn zwijgplicht verbreekt. Te denken valt op de eerste plaats aan kinderen en jongeren. Meerderjarigen beslissen in beginsel zelf over de wijze waarop ze hun leven inrichten en of ze daarin hulp of andere inmenging wensen. Dit zelfbeschikkingsrecht is een belangrijk uitgangspunt bij het bieden van hulp aan leerlingen. Maar dit uitgangspunt is niet absoluut. Er zijn situaties waarin een inbreuk op de zelfbeschikking noodzakelijk kan zijn omdat de leerling in een zeer ernstige situatie verkeert. In geval van huiselijk geweld kan dit zeker aan de orde zijn. Uit onderzoek is gebleken hoezeer slachtoffers gevangen kunnen zitten in hun situatie, zodanig dat ze daar op eigen kracht niet uit komen. De

medewerker zal zich eerst tot het uiterste moeten inspannen om de toestemming van zijn leerling te krijgen. Maar krijgt hij deze niet, dan kan hij zich daar niet zomaar bij neerleggen. Hij dient de ernst van de situatie waarin de leerling zich bevindt af te wegen tegen het gegeven dat de leerling hem geen toestemming geeft voor het doen van een melding. Komt hij tot de slotsom dat de leerling, vanwege de ernst van het huiselijk geweld, tegen dit geweld moet worden beschermd, dan doet hij een melding, ook al heeft hij daarvoor geen toestemming. Hij komt dan in feite tot de conclusie dat het zware belang van zijn geheimhoudingsplicht in deze specifieke situatie moet wijken voor het nog zwaardere belang van het beschermen van zijn leerling tegen zwaar en/of structureel geweld.

NB: Voor een zorgvuldige besluitvorming is het noodzakelijk dat de medewerker de situatie, voordat hij zijn besluit neemt, bespreekt met een deskundige collega en zo nodig ook (op basis van anonieme cliëntgegevens) advies vraagt aan Veilig Thuis.

4.2.6. Beoordeling van een besluit over het doorbreken van het beroepsgeheim (BG)

Zou achteraf een toetsende organisatie gevraagd worden om een oordeel te geven over het optreden van de medewerker, dan wordt vooral de zorgvuldigheid beoordeeld waarmee het besluit om de geheimhouding te verbreken tot stand is gekomen. Daarbij wordt onder andere gelet op:

- collegiale consultatie;
- raadpleging van Veilig Thuis;
- aanwezigheid van voldoende relevante feiten of signalen en zorgvuldige verzameling van deze feiten en signalen;
- zorgvuldige en concrete afweging van belangen;
- de contacten die er met de ouder(s) zijn geweest over de melding. Concreet gaat het er dan om of de medewerker zich, gelet op zijn mogelijkheden en op de omstandigheden waarin de leerling verkeert, heeft ingespannen om de ouder(s) toestemming te vragen of om hem te informeren, indien het verkrijgen van toestemming niet mogelijk bleek.

Het is, ook in verband met de toetsbaarheid van het besluit achteraf, belangrijk om een besluit over het doen van een melding over een leerling, zonder dat hij/zij of de ouders daarvoor toestemming hebben gegeven, zorgvuldig vast te leggen. Niet alleen de melding dient te worden vastgelegd, ook de belangen die zijn afgewogen en de personen die van te voren over het besluit zijn geraadpleegd.

Vijf vragen die hierbij kunnen worden gesteld:

1. Is het mogelijk om toestemming te vragen of te krijgen?
2. Kan het niet doorbreken van het BG voor een ander ernstige schade opleveren?
3. Kan het doorbreken van het BG ernstige schade aan die ander voorkomen?
4. Is er geen andere weg dan doorbreking van het BG om het probleem op te lossen?
5. Wordt het BG zo min mogelijk geschonden?

4.2.7. Wettelijk meldrecht

Het beroepsgeheim of de zwijgplicht is een belangrijke voorwaarde voor effectieve hulpverlening. De vertrouwensrelatie tussen ouder(s), leerling en school is van wezenlijk belang. Toch kunnen er situaties zijn waarin de problematiek zo ernstig is dat het doorbreken van het beroepsgeheim noodzakelijk is.

De regels voor het verbreken van het beroepsgeheim gelden voor alle situaties waarin een leerling zich in een ernstige situatie bevindt. Bij een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld is dit in een meldrecht vastgelegd in de Wet maatschappelijke ondersteuning (art. 5.2.6 Wmo). Dit biedt iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht het recht om een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld bij Veilig Thuis te melden. Ook als de leerling daar geen toestemming voor geeft. Daarnaast omvat het meldrecht het recht voor de medewerker om, zonder toestemming van de ouder(s), op verzoek van Veilig Thuis informatie over betrokkene te verstrekken.

NB: Het wettelijk meldrecht geldt ook als er alleen meerderjarigen bij het huiselijk geweld zijn betrokken.

NB: Voor een zorgvuldige besluitvorming is het noodzakelijk dat de beroepskracht de situatie, voordat hij zijn besluit neemt, bespreekt met een deskundige collega en zo nodig ook (op basis van anonieme cliëntgegevens) advies vraagt aan Veilig Thuis. Verder is het van belang dat de aanwezigheid van voldoende relevante feiten of signalen en zorgvuldige verzameling van deze feiten en signalen aantoonbaar is, en dat er een zorgvuldige en concrete afweging van belangen is geweest. Alle stappen van de meldcode zijn zorgvuldig doorlopen, en de gesprekken met de betrokkene(n) zijn gevoerd.

4.2.8. Betekenis 'zonder toestemming'

De wettekst over het meldrecht maakt door de woorden 'zonder toestemming' te gebruiken duidelijk dat het om een meldrecht van de medewerker gaat. Dit wil zeggen dat de medewerker ook zonder toestemming van de ouders van een leerling kan besluiten om een melding te doen of om desgevraagd informatie te verstrekken. Gelet op de stappen van de Meldcode betekent 'zonder toestemming' zeker niet zonder medeweten. Als regel behoort de medewerker vooraf in gesprek te gaan met de ouder(s) over de signalen en over zijn voornemen om een melding te doen. In dit gesprek behoort hij de ouder(s) ook uitdrukkelijk de ruimte te geven om te reageren op de signalen en op het voornemen van een melding. Pas daarna komt de medewerker tot een definitief besluit over het al dan niet doen van een melding.

4.2.9. Verhouding beroepsgeheim, meldrecht en Meldcode

De verhouding tussen het beroepsgeheim, het meldrecht en de Meldcode laat zich als volgt samenvatten. Het wettelijk meldrecht maakt een inbreuk op het beroepsgeheim mogelijk. Dit meldrecht geeft medewerkers het recht om, ondanks hun beroepsgeheim, toch een melding te doen of informatie te verstrekken, ook al hebben zij daarvoor geen toestemming van de

leerling/ouders. De stappen van de Meldcode beschrijven hoe een medewerker met een geheimhoudingsplicht zorgvuldig omgaat met dit wettelijk meldrecht.

4.2.10. Noodsituaties

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat uw leerling daartegen onmiddellijk moet worden beschermd, kunt u meteen advies vragen aan Veilig Thuis. Komt men daar, op basis van de signalen, tot het oordeel dat onmiddellijke actie is geboden, dan kunt u zo nodig in hetzelfde gesprek een melding doen zodat op korte termijn de noodzakelijke acties in gang kunnen worden gezet. In noodsituaties kan er overigens ook contact gezocht worden met de Raad voor de Kinderbescherming en/of de politie worden gevraagd om hulp te bieden.

4.3. Documenteren

De aandachtsfunctionaris documenteert in het leerlingdossier op het 'Registratieformulier' alle stappen, die worden genomen en alle gesprekken/overleggen die zijn gevoerd.

4.4. Instructie gebruik Kindcheck

De Kindcheck is onderdeel van de Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Doel van de Kindcheck is om meer kinderen in beeld te brengen die ernstig risico lopen mishandeld of verwaarloosd te worden door de situatie waarin hun ouder(s) verkeert of verkeren. De Kindcheck vindt plaats in **stap 1 van de Meldcode**.

De Kindcheck geldt voor alle beroepskrachten die onder de Wet verplichte Meldcode vallen. De Kindcheck is in alle gevallen aan de orde waarin de beroepskracht zich, vanwege de ernstige situatie van de ouders, zorgen maakt over de minderjarige kinderen. De Kindcheck geldt als een beroepskracht meent dat er, vanwege de toestand van de ouders, risico's zijn op ernstige schade voor kinderen of een bedreiging van de veiligheid van kinderen die afhankelijk zijn van de zorg van de ouders. Zo geldt de Kindcheck bijvoorbeeld in geval van een ernstige (chronische) depressie, zware verslaving, (dreigende) huisuitzetting, geweld tussen huisgenoten, suïcidepoging.

NB:

- Ook het contact met een adolescent waarbij de beroepskracht zich zorgen maakt over eventueel aanwezige broertjes en zusjes in het gezin kan aanleiding zijn voor het uitvoeren van de Kindcheck;
- De Kindcheck geldt ook voor zwangere vrouwen.

Heeft u twijfels over de veiligheid van de kinderen? Dan doorloopt u de stappen van de Meldcode. U legt eerst vast door welke signalen bij de ouder u twijfelt over de veiligheid van de kinderen. Daarna volgt u de verdere stappen van de Meldcode die ervoor zorgen dat er ook verder onderzoek plaatsvindt en dat er, zo nodig, passende hulp komt.

4.5. Deskundigheid eerdergerelateerd geweld/meisjesbesnijdenis

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eerdergerelateerd geweld. Zo dient men in deze zaken altijd een deskundige te raadplegen, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt. U kunt een op het gebied van eerdergerelateerd geweld deskundige raadplegen of Veilig Thuis.

Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo nodig binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eerwraak die op (zeer) korte termijn dreigen plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties. Neem in dergelijke gevallen direct contact op met een aandachtsfunctionaris eerdergerelateerd geweld bij de politie of een andere in uw eigen Meldcode vermelde deskundige op dit specifieke terrein. Ook kan Veilig Thuis voor deze expertise worden geraadpleegd.

4.6. Verwijsindex risicojongeren

De medewerkers van Nutsschool M.M. Boldingh zijn op de hoogte van de meldingsprocedure voor de Verwijsindex risicojongeren.

5. Participatie van kinderen

Voor kinderen die mishandeld, verwaarloosd of seksueel misbruikt worden, is het essentieel dat zij gezien en gehoord worden door volwassenen in hun omgeving die (professioneel) betrokken zijn en die zij vertrouwen.

Om de participatie van kinderen op te nemen in dit protocol zijn de negen opgestelde actiepunten uit de **“Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling”** (VWS, 2018) omgezet in concrete vragen.

1. Termen

In dit protocol wordt gesproken over ouder en kind.

2. Informatie over het proces

- De leerkracht en aandachtsfunctionaris geven het kind informatie over wie wat aan het doen is en legt hierbij uit waarom, wanneer dit gebeurt en wat de zorgen zijn. Daarnaast wordt in dit gesprek besproken welke besluiten er genomen worden, door wie, over wat en wanneer.
- Als er overleg is gepleegd met Veilig Thuis, wordt hier door de leerkracht en aandachtsfunctionaris met het kind over gesproken. Dit zal zo spoedig mogelijk na het overleg gebeuren.
- De mogelijkheden voor het kind voor participatie, meedenken, mening geven worden door de leerkracht en aandachtsfunctionaris met het kind besproken.
- Tijdens deze gesprekken wordt het kind gewezen op het recht op klacht of verzet.

3. Informatie over veilig opgroeien

- De leerkracht geeft de informatie aan kinderen over hun recht om veilig op te groeien?
- Hierbij wordt besproken wat een normale omgang is tussen ouder en kind?
- Als er sprake is van **ontschuldigen** wordt dit door de leerkracht/aandachtsfunctionaris met het kind besproken.

4. Recht op eigen mening

- De leerkracht/aandachtsfunctionaris informeert over het recht om betrokken te worden, het recht op een eigen mening te geven en de mogelijkheden daarvan.

5. Vragen en luisteren naar de visie van het kind

- De leerkracht/aandachtsfunctionaris informeert en luistert naar de visie van het kind.

Denk hierbij aan:

- De mening van het kind over bestaande zorgen.
- De door het kind geopperde oplossingen.
- De mening over voorgestelde beslissingen.

6. De mening van het kind in de besluitvorming

- De leerkracht/aandachtsfunctionaris bespreken iedere stap met het kind. Bij iedere stap wordt naar de mening van het kind gevraagd over de besluitvorming. De mening van het kind wordt besproken. Als er in het gesprek door de leerkracht/aandachtsfunctionaris wordt besloten dat er een andere stap wordt genomen, dan het kind wil zal er aan het kind worden uitgelegd waarom er een andere stap wordt genomen.

7. Route bij disclosure

- De leerkracht/aandachtsfunctionaris bespreekt bij disclosure de route met het kind. De vervolgstappen zullen steeds met het kind worden besproken.

8. Steun

- Na een overdracht en/of melding wordt er door de leerkracht steun geboden aan het kind. Tijdens een gesprek met het kind wordt besproken of het wenselijk is andere hulp in te schakelen. Te denken valt aan schoolmaatschappelijk werk, een psycholoog of een instantie met expertise. De aandachtsfunctionaris houdt hierover contact met Veilig Thuis en eventuele (andere) hulpverlening.

9. Tips voor gesprek

Zie bijlage 6 voor link naar tips voor een kwalitatief gesprek.

Bijlage 1: Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure

Acute onveiligheid

Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.
Voorbeelden	• Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft. • (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe. • Poging tot verwurging. • Wapengebruik. • Geweld tijdens de zwangerschap. • (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar. • Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking). • Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel. • Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt. • Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn. • Acuut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs. • Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling. • Een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene. • Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken.

- Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt.

Structurele onveiligheid

Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst. In de afweging of sprake is van structurele onveiligheid is ten minste over de volgende factoren informatie nodig: herhaling van geweld /onveiligheid, oudersignalen en eventuele kindsignalen/signalen van slachtoffers.
Voorbeelden	• Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. • Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken. • Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben. • Minderjarigen die stelselmatig getuige zijn van huiselijk geweld. • Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden. • Psychische en/of fysieke mishandeling door escalerende vormen van langdurige stalking in partnerrelaties.

Disclosure

Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Toelichting	Wanneer een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit, zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/pleger(s) bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex-)partnerstalking, huwelijksdwang, eengerelateerd geweld en ouderenmishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit

geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.

Voorbeelden

Bijlage 2: Verantwoordelijkheden van Nutsschool M.M. Boldingh

Het bevoegd gezag van Nutsschool M.M. Boldingh stelt de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vast, overwegende:

- dat Nutsschool M.M. Boldingh verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan zijn leerlingen en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan leerlingen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat er binnen Nutsschool M.M. Boldingh een Meldcode beschikbaar is en voldoet aan de eisen van de wet. En dat er bekendheid wordt gegeven aan het doel en de inhoud van de Meldcode, zodat de medewerkers die binnen Nutsschool M.M. Boldingh werkzaam zijn weten welke stappen van hen verwacht worden bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat er regelmatig trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering worden aangeboden, zodat de medewerkers voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de code;
- dat de medewerkers die werkzaam zijn bij Nutsschool M.M. Boldingh wordt verwacht dat zij in alle contacten met leerlingen attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;
- dat er voldoende deskundigen beschikbaar zijn die de medewerkers van Nutsschool M.M. Boldingh kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de code;
- dat Nutsschool M.M. Boldingh in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de medewerkers bij deze stappen ondersteunt;
- dat de Meldcode wordt opgenomen in het inwerkprogramma van nieuwe medewerkers van Nutsschool M.M. Boldingh;
- dat de werking van de Meldcode regelmatig wordt geëvalueerd en dat zo nodig acties in gang worden gezet om de kennis over en het gebruik van de Meldcode te bevorderen;
- dat de Meldcode aansluit op de werkprocessen binnen Nutsschool M.M. Boldingh;
- dat onder *huiselijk geweld* wordt verstaan: lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld, of bedreiging daarmee door iemand uit de huiselijke kring. Waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele, psychische of economische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer. Daaronder vallen ook specifieke vormen van geweld/misbruik/verwaarlozing. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: familieleden, huisgenoten, mantelzorgers;
- dat onder *kindermishandeling* wordt verstaan: elke vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel. Hieronder vallen ook specifieke vormen van geweld/misbruik/verwaarlozing, zoals: eengerelateerd geweld, huwelijksdwang, seksueel misbruik en vrouwelijke genitale verminking;
- dat onder medewerkers in deze code wordt verstaan: de medewerker die voor Nutsschool M.M. Boldingh werkzaam is en die in dit verband aan leerlingen van de organisatie zorg, begeleiding, onderwijs, of een andere wijze van ondersteuning biedt;
- dat onder leerling in deze code wordt verstaan: ieder kind dat op Nutsschool M.M. Boldingh zit en aan wie de medewerker van Nutsschool M.M. Boldingh zijn professionele diensten verleent;

In aanmerking nemende de Wet bescherming persoonsgegevens; de Jeugdwet, en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 en het privacyreglement van Nutsschool M.M. Boldingh.

Taakverdeling:

Directie, bestuur en/of leidinggevenden:

- De Meldcode opnemen in het zorgbeleid en/of veiligheidsbeleid van de organisatie;
- Een aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling aanstellen of deze taak beleggen bij een ander teamlid;
- De deskundigheidsbevordering (zoals signaleren van kindermishandeling en huiselijk geweld, melden in de Verwijsindex) voor zover nodig opnemen in het scholingsplan;
- Regelmatig trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering aanbieden aan medewerkers, zodat medewerkers voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de code;
- De Meldcode aansluiten op de werkprocessen binnen de organisatie;
- De Meldcode aansluiten op de zorgstructuur van de organisatie;
- Voldoende deskundigen intern en extern beschikbaar stellen om de medewerkers te kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de code;
- De werking van de Meldcode regelmatig evalueren en zo nodig acties in gang zetten om de toepassing van de Meldcode te optimaliseren;
- Binnen de organisatie en in de kring van ouders bekendheid geven aan het doel en de inhoud van de Meldcode;
- Afspraken maken over de wijze waarop de school zijn medewerkers zal ondersteunen als zij door ouders in of buiten rechte worden aangesproken op de wijze waarop zij de Meldcode toepassen;
- Eindverantwoordelijkheid dragen voor de uitvoering van de Meldcode.

De aandachtsfunctionaris:

- Als vraagbaak functioneert binnen Nutsschool M.M. Boldingh voor algemene informatie over (de Meldcode) kindermishandeling;
- Signalen herkent die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- Kennis heeft van de stappen volgens de Meldcode;
- Taken vaststelt van één ieder (wie doet wat wanneer);
- De sociale kaart Meldcode invult;
- Indien nodig deelneemt aan het multi disciplinair overleg;
- De aansluiting van de Meldcode op de werkprocessen uitvoert;
- De aansluiting van de Meldcode op de zorgstructuur uitvoert;
- Samenwerkingsafspraken vastlegt met ketenpartners;
- De uitvoering van de Meldcode coördineert bij een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling;
- Waakt over de veiligheid van de leerling bij het nemen van beslissingen;
- Zo nodig contact opneemt met Veilig Thuis (advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling) voor advies of melding;
- De genomen stappen evalueert met betrokkenen;
- Toeziets op zorgvuldige omgang met de privacy van het betreffende gezin;
- Toeziets op dossiervorming en verslaglegging.

De leerkracht:

- Signalen herkent die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld en hanteert daartoe de signalenlijst kindermishandeling 4- tot 12-jarigen (zie bijlage 3);
- Overlegt met de intern begeleider/aandachtsfunctionaris bij zorg over een leerling aan de hand van waargenomen signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- Afspraken uitvoert die zijn voortgekomen uit het overleg met de intern begeleider/aandachtsfunctionaris, zoals observeren of een gesprek met de ouder(s);
- De resultaten bespreekt van deze ondernomen stappen met de intern begeleider.
- *De directie en de medewerkers zijn niet verantwoordelijk voor:*
 - Het vaststellen of er al dan niet sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld;
 - Het verlenen van professionele hulp aan ouders of leerlingen (begeleiding, therapie).

Verdeling van verantwoordelijkheden voor het zetten van de stappen en het beslissen over het al dan niet doen van een melding:

Het zetten van de stappen van de Meldcode is een verantwoordelijkheid van:

De aandachtsfunctionarissen binnen Nutsschool M.M. Boldingh, gelet op de taken en verantwoordelijkheden, verwacht wordt dat zij de stappen van de Meldcode zetten.

De eerste stappen worden gezet door de leerkracht en de aandachtsfunctionaris.

Verantwoordelijk voor het besluit in stap 5 (=beslissen aan de hand van het afwegingskader) voor het al dan niet doen van een melding:

De aandachtsfunctionaris is in samenwerking met de directrice (Priscilla Ammerlaan) verantwoordelijk voor de beslissing om al dan niet een melding te doen.

Bijlage 3: Signalenlijst kindermishandeling 4- tot 12-jarigen

Als kinderen mishandeld, verwaarloosd en/of misbruikt worden, kunnen ze signalen uitzenden. Het gebruik van een signalenlijst kan zinvol zijn, maar biedt ook een zekere mate van schijnzekerheid. De meeste signalen zijn namelijk stressindicatoren die aangeven dat er iets met het kind aan de hand is. Dit kan ook iets anders zijn dan kindermishandeling (echtscheiding, overlijden van een familielid, enzovoort). Hoe meer signalen van deze lijst bij een kind te herkennen zijn, hoe groter de kans dat er sprake zou kunnen zijn van kindermishandeling. Deze lijst is niet uitputtend, er kunnen zich andere signalen voordoen die hier niet vermeld staan.

Het is niet de bedoeling om aan de hand van een signalenlijst het 'bewijs' te leveren van de mishandeling. Het is wel mogelijk om een vermoeden van mishandeling meer te onderbouwen naarmate er meer signalen uit deze lijst geconstateerd worden. Een goed beargumenteerd vermoeden is voldoende om in actie te komen.

De signalen die in deze lijst vermeld worden, hebben betrekking op alle vormen van mishandeling. Om een duidelijk beeld te krijgen van wat er aan de hand zou kunnen zijn, is het van belang de hele context van het gezin erbij te betrekken. Daarom worden ook een aantal signalen van ouders en gezin genoemd.

- De signalen:

- Lichamelijk welzijn:*

- blauwe plekken, brandwonden, botbreuken, snij-, krab- en bijtwonden
 - groeiachterstand
 - te dik
 - slecht onderhouden gebit
 - regelmatig buikpijn, hoofdpijn of flauwvallen
 - kind stinkt heeft regelmatig smerige kleren aan
 - oververmoeid
 - vaak ziek
 - ziektes herstellen slecht
 - kind is hongerig
 - eetstoornissen
 - achterblijvende motoriek
 - niet zindelijk op leeftijd dat het hoort

- Gedrag van het kind:*

- timide, depressief
 - weinig spontaan
 - passief, lusteloos, weinig interesse in spel
 - apathisch, toont geen gevoelens of pijn
 - in zichzelf gekeerd, leeft in fantasiewereld
 - labiel

- erg nerveus
- hyperactief negatief zelfbeeld, weinig zelfvertrouwen, faalangst
- negatief lichaamsbeeld
- agressief, vernielzucht
- overmatige masturbatie

Tegenover andere kinderen:

- agressief speelt weinig met andere kinderen
- vluchtige vriendschappen (12-18)
- wantrouwend
- niet geliefd bij andere kinderen

Tegenover ouders:

- angstig, schrikachtig, waakzaam
- meegaand, volgzaam
- gedraagt zich in bijzijn van ouders anders dan zonder ouders

Tegenover andere volwassenen:

- angst om zich uit te kleden
- angst voor lichamelijk onderzoek
- verstijft bij lichamelijk contact
- angstig, schrikachtig, waakzaam
- meegaand, volgzaam
- agressief
- overdreven aanhankelijk
- wantrouwend
- vermijdt oogcontact

Overig:

- plotselinge gedragsverandering
- gedraagt zich niet naar zijn leeftijd
- slechte leerprestaties
- rondhangen na school
- taal- en spraakstoornissen

Gedrag van de ouder:

- onverschillig over het welzijn van het kind
- laat zich regelmatig negatief uit over het kind
- troost het kind niet
- geeft aan het niet meer aan te kunnen
- is verslaafd
- is ernstig (psychisch) ziek
- kleedt het kind te warm of te koud aan

- zegt regelmatig afspraken af
- houdt het kind vaak thuis van school
- heeft irreële verwachtingen van het kind
- zet het kind onder druk om te presteren

Gezinssituatie:

- samengaan van stressvolle omstandigheden, zoals slechte huisvesting, financiële problemen en relatieproblemen
- sociaal isolement
- alleenstaande ouder
- partnermishandeling
- gezin verhuist regelmatig
- slechte algehele hygiëne

Signalen specifiek voor seksueel misbruik

Lichamelijk welzijn:

- verwondingen aan geslachtsorganen
- vaginale infecties en afscheiding
- jeuk bij vagina of anus
- pijn in bovenbenen
- pijn bij lopen of zitten
- problemen bij plassen
- urineweginfecties
- seksueel overdraagbare aandoeningen

Gedrag van het kind:

- drukt benen tegen elkaar bij lopen
- afkeer van lichamelijk contact
- maakt afwezige indruk bij lichamelijk onderzoek
- extreem seksueel gekleurd gedrag en taalgebruik
- zoekt seksuele toenadering tot volwassenen

Deze signalenlijst is overgenomen uit de publicatie van het Nederlands Jeugdinstituut: Wolzak, A. (2009, 6e druk). Kindermishandeling : signaleren en handelen.

Bijlage 4: LIRIK

Hieronder vind je de link naar de licht instrument risicotaxatie kindveiligheid (LIRIK).

[https://www.nji.nl/nl/Producten-en-diensten/Licht-Instrument-Risicotaxatie-Kindveiligheid-\(LIRIK\)](https://www.nji.nl/nl/Producten-en-diensten/Licht-Instrument-Risicotaxatie-Kindveiligheid-(LIRIK))

https://www.wijkteamswerkenmetjeugd.nl/files/tool_files/lirik_2014.pdf

Licht Instrument Risicotaxatie Kindveiligheid (LIRIK)

LIRIK

Naam jeugdige/gezin:

Geboortedatum en sekse jeugdige:

☐ man ☐ vrouw

Datum:

Ingevuld door:

1. Huidige veiligheidssituatie

A. DIRecte veLLIgHeID

☐ Ernstige bedreiging door handelen/nalaten ouder(s)/primaire opvoeder(s):

☐ ernstige kindermishandeling

☐ onvoldoende bescherming

☐ onvoldoende basiszorg

☐ opvoeder niet beschikbaar

☐ ouder(s) belemmeren zicht op/toegang tot jeugdige

☐	Ernstige bedreiging door jeugdige zelf		
☐	Ernstige bedreiging door ander gezinslid/derde, namelijk:		
Zijn er vermoedens of aanwijzingen dat de jeugdige op dit moment een levensbedreigende situatie verkeert of fysiek in gevaar is?		ja in	nee onbekend
Toelichting:			

Beschikbaarheid voor de jeugdige

B. OMGANG OUDER(S) – JEUGDIGE

Zijn er feiten die wijzen op recent:

› Lichamelijk geweld	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend
› Psychisch geweld	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend
› Lichamelijke verwaarlozing	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend
› Emotionele verwaarlozing	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend
› Seksueel misbruik	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend
› Getuige van huiselijk geweld	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend

Opvoeding en verzorging:

› Bescherming en veiligheid	☐ zorgen	☐ adequaat	☐ onbekend
› Basale verzorging	☐ zorgen	☐ adequaat	☐ onbekend
› Emotionele warmte (ondersteuning)	☐ zorgen	☐ adequaat	☐ onbekend
› Regels en grenzen	☐ zorgen	☐ adequaat	☐ onbekend
› Stimulering	☐ zorgen	☐ adequaat	☐ onbekend
› Stabiliteit	☐ zorgen	☐ adequaat	☐ onbekend

› Anders:

Als één of meer onbekend:

☐ ouder geeft geen inzicht in eigen handelen

☐ onvoldoende informatie beschikbaar

Zijn er aanwijzingen voor bedreigend handelen of nalaten van de ouder(s)?

☐ veel ☐ enkele ☐ geen ☐ onbekend

Toelichting:

C. JEUGDIGE

› Psychosociaal functioneren	☐ zorgen	☐ adequaat	☐ onbekend
› Lichamelijke gezondheid	☐ zorgen	☐ adequaat	☐ onbekend
› Vaardigheden en cognitieve ontwikkeling	☐ zorgen	☐ adequaat	☐ onbekend

› Anders:

Zijn er kindsignalen die kunnen wijzen op kindermishandeling?

☐ veel ☐ enkele ☐ geen ☐ onbekend

Toelichting:

D. RISICO- EN BESCHERMENDE FACTOREN

Risicofactoren bij de ouder(s)

Functioneren als opvoeder

› Eerder een kind mishandeld, verwaarloosd of misbruikt	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend
› Ontoereikende pedagogische kennis en/of vaardigheden	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend
› Bagatelliseren/ontkennen aangetoonde kindermishandeling	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend
› Negatieve houding t.a.v. kind	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend

Persoonlijk functioneren

› Psychiatrische problematiek	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend
› Verslavingsproblematiek	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend
› Verstandelijke beperking	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend

> Fysiek afwezig	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend	
> Emotioneel afwezig	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend	
Voorgeschiedenis				
> Op jonge leeftijd (<18 jaar) ouder geworden	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend	
> Zelf slachtoffer van kindermishandeling	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend	
> Eerder geweld gebruikt tegen personen	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend	
Problematische partnerrelatie	ja	nee	onbekend	
> Anders:				
Risicofactoren bij jeugdige, gezin en omgeving				
Jeugdige				
> Jong kind (< 5 jaar)	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend	
> Belaste voorgeschiedenis (bijv. prematuur)	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend	
> (Ernstige) ziekte, handicap of beperking	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend	
> Gedrags- en/of ontwikkelingsproblemen	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend	
> Moeilijk temperament	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend	
> Ongewenst	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend	
> Anders:				
Gezin en omgeving				
> Laag opleidingsniveau	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend	
> Eenoudergezin, stiefgezin, groot gezin	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend	
> Veel conflicten	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend	
> Huiselijk geweld	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend	
> Instabiel, ongeregeld leven	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend	
> Materiële/financiële problemen (werkloosheid, huisvesting)	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend	
> Ingrijpende levensgebeurtenissen	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend	
> Sociaal isolement/sociaal conflict	☐ ja	☐ nee	☐ onbekend	
> Anders:				
Zijn er risicofactoren voor kindermishandeling?	☐ veel	☐ enkele	☐ geen	☐ onbekend
Toelichting:				
Beschermende factoren				
Ouder(s)	Gezin en omgeving	Jeugdige		
☐ Gevoel van competentie, draagkracht	☐ Steun informeel netwerk	☐ Sociaal vaardig		
☐ Positief zelfbeeld	☐ Steun formeel netwerk	☐ Positief zelfbeeld		
☐ Ondersteunende partner	☐ Bovengemiddelde intelligentie			
☐ Kan eigen jeugdervaringen hanteren	☐ Aantrekkelijk uiterlijk			

conclusie huidige veiligheidssituatie

☐ er lijkt op dit moment geen sprake van kindermishandeling	Toelichting:
☐ er is mogelijk sprake van kindermishandeling	
☐ er lijkt sprake van bedreigend handelen of nalaten van de ouder(s)	
☐ er zijn kindsignalen die daarop wijzen	
☐ er zijn risicofactoren bij de ouder(s)	
☐ er zijn risicofactoren bij jeugdige, gezin en/of omgeving	
☐ ouder geeft geen informatie of inzicht in eigen handelen	
☐ er is sprake van feitelijk aangetoonde kindermishandeling	
☐ op dit moment	
☐ recent, maar gestopt	
☐ er is sprake van een levensbedreigende situatie of direct fysiek gevaar	
☐ Onvoldoende informatie om een oordeel te vormen	

☐ Positieve jeugdervaringen	☐ Goede relatie belangrijke volwassene(n)			
☐ Kan steun vragen/profiteren van	☐ Egoveerkracht (stressresistentie)			
☐ Emotionele beschikbaarheid	☐ Bereid en in staat om te veranderen			
☐ Flexibiliteit				
☐ Bereid en in staat om te veranderen				
☐ Anders:				
Zijn er beschermende factoren?	veel	enkele	geen	onbekend
Toelichting:				

2. Risicotaxatie

A. Aanvullende risicofactoren bij mogelijke of aangetoonde kindermishandeling:

- ☐ (Vermoedelijke) pleger heeft direct toegang tot de jeugdige
- ☐ Derden hebben geen zicht op de jeugdige

B. Wat kan er gebeuren?

	Aard	Kans
Mogelijke risico's voor de jeugdige	☐ Levensbedreigende situatie of direct fysiek in gevaar	☐ groot ☐ klein
	☐ Voortduren/herhaling van kindermishandeling	☐ groot ☐ klein
	☐ Ontstaan van kindermishandeling	☐ groot ☐ klein

☐ Anders:	☐ groot	☐ klein
Verwachte gevolgen voor de jeugdige	☐ zeer ernstig	☐ ernstig
☐ gering		
c. Beschermende factoren		
Zijn er beschermende factoren die de risico's kunnen verminderen?		
☐ veel ☐ enkele ☐ geen ☐ onbekend		
Toelichting:		
conclusie risico's voor de jeugdige		
Op dit moment	laag ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5	zeer hoog
Toelichting:		
Bij voorziene veranderingen in de nabije toekomst	laag ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5	zeer hoog
Toelichting:		

© 2014, geheel herziene versie

Auteurs: Ingrid ten Berge, Karin
Eijgenraam & Cora Bartelink Postbus
Fotografie: Marsel Loermans

Nederlands
Jeugd
instituut

Nederlands Jeugdinstituut

19221 / 3501 DE Utrecht
www.nji.nl / lirik@nji.nl

Bijlage 5: Checklist signalen

Naam leerling(e):

Leeftijd:

School:

Groep:

Materiële omstandigheden:

- Er zijn problemen betreffende de woning waarin de leerling woont.
- De leerling krijgt onvoldoende materiële verzorging of er is sprake van onvoldoende investering in algemeen gangbare uitgaven.
- Het gezin/de leerling heeft financiële problemen of is afhankelijk van een uitkering en/of anderen.
- Het gezin/de leerling woont in een buurt die ontoereikend of onveilig is voor het grootbrengen/ opgroeien van leerlingen.
- Het gezin/de leerling heeft geen vaste woon- of verblijfplaats of verhuist vaak.

Gezondheid, lichamelijk functioneren, seksualiteit en verzorging:

Het leefgebied 'Gezondheid' betreft de lichamelijke en de geestelijke gezondheid van de leerling en/of de ouder(s) en het functioneren en de ontwikkeling van de leerling.

- De leerling heeft problemen of een stoornis op het gebied van het emotionele en/of sociale functioneren en/of het gedrag.
 - Risicovol gedrag van de ouder(s) en/of inadequate lichamelijke en medische verzorging die de (ongeboren) jeugdige kan schaden.
 - De leerling heeft (onverklaarbaar) letsel en/of lichamelijke klachten die op kindermishandeling of jeugdprostitutie kunnen wijzen.
 - De leerling is minderjarig en (aanstaand) ouder.
 - Er is sprake van middelenmisbruik (alcohol, drugs, medicatie), gok- of computerverslaving bij de leerling en/of de ouder(s)/ander gezinslid.
 - De ouder (of een ander gezinslid) heeft fysieke/zintuiglijke problemen en/of handicaps, sociale, emotionele, cognitieve of gedragsproblemen en/of een specifieke emotionele, gedrags- of persoonlijkheidsstoornis.
 - Ingrijpende gebeurtenissen (life events).
-
-
-

Opvoeding & gezinsrelaties:

Het leefgebied 'Opvoeding & Gezinsrelaties' betreft de pedagogische en relationele condities in het gezin waarin de leerling opgroeit.

- Er is onenigheid binnen het gezin of tussen de ouders en/of de relatie tussen jeugdige en ouders is problematisch.
 - De leerling is slachtoffer van kindermishandeling.
 - De ouders hebben problemen in de opvoeding van de leerling en/of er zijn factoren die het ouderschap bemoeilijken.
 - Er is sprake van een civielrechtelijke kindbeschermingsmaatregel.
 - Er zijn problemen met veranderingen in de gezinssamenstelling (die voor instabiliteit in het gezin zorgen).
 - Er is sprake van hulpverlening aan een gezinslid vanwege ernstige problematiek.
 - Een ander gezinslid dan de leerling is betrokken bij criminele activiteiten.
-
-
-

Onderwijs & Kinderopvang:

Het leefgebied 'Onderwijs & Kinderopvang' betreft het onderwijs, kinderopvang en/of gastouderopvang.. Daarnaast gaat het ook om de omstandigheden die de onderwijssituatie van het kind kunnen beïnvloeden.

- Het kind heeft problemen in het cognitief functioneren, leren en schoolprestaties.
- Het kind is van school/kinderopvang/gastouderopvang gestuurd.
- Het kind wisselt veelvuldig van school.
- Het kind is leerplichtig en gaat niet naar school.
- Kenmerken van de dagbesteding die op problemen en/of risico's kunnen wijzen.
- Kenmerken van onderwijs, kinderopvang, gastouderopvang en/of betrokkenheid ouder(s) die op problemen en/of risico's kunnen wijzen.

- Kenmerken van opleiding/werk/betrokkenheid ouder(s) die op problemen en/of risico's kunnen wijzen.

Sociale omgeving buiten het gezin:

Het leefgebied 'Sociale omgeving buiten het gezin en de school' betreft de omgeving (en met name de relaties in die omgeving) van de leerling buiten het gezin en buiten school/werk en het gedrag van de leerling in die omgeving. Dus bijvoorbeeld de kwaliteit van vriendschapsrelaties, het gedrag van de leerling (en evt. overlast/criminaliteit) op straat en openbare plekken (kinder- en jongerenwerk in buurthuis, winkels, cafés, etc.).

- Er is sprake van een gebrekkig(e) (interactie met het) sociaal netwerk van de ouders en/of de leerling heeft geen hobby's of interesses.
 - De leerling en/of ouders maken geen of weinig gebruik van (sociale) voorzieningen en/of zijn onbereikbaar voor voorzieningen en/of zijn zorgwekkende zorgmijders.
 - De leerling en/of zijn ouders ervaren uitsluiting, discriminatie of intimidatie/pesterij als gevolg van het behoren tot een specifieke groep.
 - De relatie tussen de leerling en leeftijdsgenoten en/of volwassenen is problematisch.
 - De leerling en/of zijn ouders hebben in de leefomgeving gedragsproblemen of zijn betrokken bij criminele activiteiten.
 - De leerling is slachtoffer van criminaliteit.
 - De leerling is makkelijk beïnvloedbaar door anderen en daardoor kwetsbaar.
-
-
-

Specifieke en andere signalen

Probleembeschrijving

Waar maakt u zich zorgen over? Wat neemt u concreet waar aan problemen bij de leerling, op school, in gezin of sociaal netwerk? Hoe vaak en in welke situatie(s) doet het probleem zich voor? Hoe lang speelt het probleem al? Omschrijf duidelijk de kern van het probleem dat aangepakt moet worden.

Eerdere of lopende aandacht, onderzoek, hulp of begeleiding

-Wat heeft de school nu of eerder gedaan om het probleem aan te pakken, de situatie te veranderen?

-Heeft een externe organisatie nu of eerder iets gedaan om de probleemsituatie te veranderen?

-Indien er een diagnose is gesteld, geef aan welke.

Wat heeft de leerling in uw optiek nodig aan ondersteuning, zorg of hulp?

Ziet u bij de leerling, school, gezin en/of sociaal netwerk aangrijpingspunten om de probleemsituatie aan te pakken?

Bijlage 6: een 'lastig' gesprek

Hieronder vind je de link naar het bestand een 'lastig' gesprek. Hierin vind je tips, voorbeeldvragen en aandachtspunten over gespreksvoering bij een lastig gesprek.

https://lvak.nl/downloads/Handreiking_Participatie_van_kinderen_in_de_Meldcode_huiselijk_geweld_en_kindermishandeling_2018.pdf

<https://www.nji.nl/nl/Aanpak/In-gesprek-met-kind-en-ouders>

Bijlage 7: Verwijsindex risicojongeren

Hieronder vind je de link naar de Verwijsindex risicojongeren (VIR).

<https://vng.nl/onderwerpenindex/jeugd/jeugdhulp/verwijsindex-risicojongeren-vir%20>

Bijlage 8: Sociale kaart

Organisatie: Politie Haaglanden

Website: <https://www.politie.nl/mijn-buurt/wijkagenten/06/scheveningen/anje-veentjer.html?sid=e3b39d87-3681-458f-8c60-c0b75bb18aa0&geoquery=Haaglanden&distance=5.0>

Centrale nummer: 0900 8844 of 112

Contactpersoon: Anje Veentjer, wijkagent voor de wijken Duinoord en Zorgvliet bij Bureau Scheveningen

Adres: Nieuwe Parklaan 250, 2587 BZ Den Haag

E-mailadres: contactformulier via bovenstaande website

Organisatie: Crisis Interventie Team Jeugdbescherming West (bij noodsituaties)

Website: <https://jeugdbeschermingwest.nl/voor-gemeenten-en-professionals/crisisdienst>

Tijdens kantooruren contact opnemen met Jeugdbescherming West:

Adres: Neherkade 3054, 2521 VX Den Haag

Telefoon: 070 3082999

Buiten kantooruren: 070 3795160

Organisatie: Veilig Thuis Haaglanden

Website: <http://www.veiligthuishaaglanden.nl/contact>

Telefoonnummer: 070-3469717 of 0800-2000

Adres: Waldeck Pyrmontkade 872, 2518 JS Den Haag

E-mailadres: info@veiligthuishaaglanden.nl

Organisatie: School Maatschappelijk Werk +

Contactpersoon: Roshni Ghoerbin

Adres: Zichtenburglaan 260

Telefoonnummer: 06 192 86 180

E-mailadres: r.ghoerbin@smw-basisschool.nl

Organisatie: Centrum voor Jeugd- en Gezin Scheveningen

Website: <https://www.cjgdenhaag.nl/contact/cjg-in-mijn-buurt/scheveningen>

Contactpersoon: Milou van Duijnhoven

Adres: Willem Lodewijklaan 16

Telefoonnummer: 06 10942013

E-mailadres: milou.vanduijnhoven@denhaag.nl

Organisatie: Jeugd GGZ (De Jutters)

Website: <https://www.dejutters.com>

Adres: Prinsegracht 71, 2512 EX Den Haag

Telefoonnummer: 088 358 8 999

E-mailadres: info@dejutters.com

Contactpersoon: binnen het CJG Scheveningen: Anne Mulder

Adres: Willem Lodewijklaan 16

Telefoonnummer: 06-10358581

E-mailadres: A.Mulder@dejutters.com

Organisatie: Jeugdgezondheidszorg (MDO)

Contactpersoon: Deborah Roesink (jeugdarts)

Adres: Willem Lodewijklaan 16

Telefoonnummer: 0800-2854070 (optie 2)

E-mailadres: deborah.roesink@denhaag.nl

Organisatie: MEE (ondersteuning bij leven met een beperking)

Website: <http://www.meezhn.nl/wat-doet-mee/den-haag>

Contactpersoon: MEE maakt deel uit van de Sociale Wijkzorgteams en Servicepunten XL in Den Haag.

Wilt u telefonisch contact met MEE? Dan kunt u bellen met het MEE Servicepunt via 088 775 2000

MEE bij Welzijn Scheveningen

Wijkcentrum Het Trefpunt

Adres: Tesselsestraat 71, 2583 JH Den Haag

Telefoonnummer: 088 775 2000

E-mailadres: scheveningen@meezhn.nl

Organisatie: SPPOH (MDO)

Website: <http://www.sppoh.nl>

Contactpersoon: Patty Jansen, Adviseur SPPOH

Adres: Regulusweg 11, 2516 AC te Den Haag

Telefoonnummer: 06- 44097657 of 070-3156349 (alg. nr.)

E-mailadres: Patty Jansen p.jansen@sppoh.nl of info@sppoh.nl

Organisatie: HCO

Contactpersoon: Annemieke de Jong-Roeleveld

Adres: Zandvoortselaan 146

Telefoonnummer: 070-4482828

E-mailadres: a.roeleveld@hco.nl

Organisatie: Raad voor de kinderbescherming

Website: <https://www.kinderbescherming.nl>

Adres: Neuhuyskade 40, 2596 XL Den Haag,

Postbus 97745, 2509 GC DEN HAAG

Telefoon: 070 374 23 00

Organisatie: Kindertelefoon

Website: <https://www.kindertelefoon.nl>

Telefoon: 0800-04 32 (ook voor mobiele bellers).

Je kunt iedere dag van 14 tot 20 bellen of chatten.

Organisatie: Kinderrechtswinkel Den Haag,

Website: <http://www.gratisrechtshulp.nl>

Telefoonnr.: 070 - 204 204 2, 06 - 4003 52 56

E-mailadres: info@kinderrechtswinkeldenhaag.nl

Bijlage 9: Belangrijke websites

Informatie over de Meldcode (via rijksoverheid)

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/Meldcode>

Informatie Meldcode Haagse regio

<http://www.Meldcodehaagse regio.nl/beroepsgroepen/basisonderwijs/leerkracht/Meldcode/item34>

Informatie over de Verwijsindex risicojongeren

<https://vng.nl/onderwerpenindex/jeugd/jeugdhulp/verwijsindex-risicojongeren-vir%20>

Informatie over de aanpak kindermishandeling

www.aanpakkindermishandeling.nl

Informatie over Veilig Thuis

<http://www.veiligthuis Haaglanden.nl/>

Informatie over huiselijk geweld

www.huiselijkgeweld.nl

Informatie over seksueel geweld

www.seksueelmisdrijf.nl

Informatie over meisjesbesnijdenis

www.meisjesbesnijdenis.nl

Informatie over het vlaggensysteem (seksueel grensoverschrijdend gedrag van kinderen)

www.movisie.nl

Informatie over het eer gerelateerd geweld

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/eergerelateerd-geweld>

Informatie over het Nederlands Jeugdinstituut

<https://www.nji.nl/>